

*Волошенюк Олександра Юрївна,
студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

*Науковий керівник: д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного
права Давидова І. В.*

ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ У ВИПАДКАХ: СМЕРТІ БАТЬКІВ, ПОЗБАВЛЕННЯ (ОБМЕЖЕННЯ) ЇХ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ І В ДЕЯКИХ ІНШИХ

Захист прав та інтересів дитини є одним із найважливіших завдань держави, тому що ставлення до прав і свобод дітей, повага до їхньої людської гідності найточніше відображають рівень цивілізованості суспільства. Щодо, Основного Закону держави, тобто Конституції України, в статті 52 тлумачиться, що всі діти рівні у своїх правах незалежно від того народжені вони у шлюбі або поза ним. Також, передбачено право на захист дитини від усіх форм насильства, яке передбачено законами України: КУ, «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», ККУ та іншими нормативно-правовими актами. Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства» забезпечується реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, всебічний розвиток та виховання.

Основні права дитини закріплені в міжнародно-правових документах, таких як Декларація прав дитини 1959 р., Конвенції про права дитини 1989 р., Міжнародних пактах 1966 р., зокрема у Міжнародному пакті про громадські і політичні права, а саме в пункті 1 статті 24, написано, що всі діти мають право на заходи захисту які є необхідними в її становищі як малолітньої, з боку її сім'ї, держави і суспільства, незалежно від її статі, раси, кольору шкіри майнового стану або народження. [1]

Треба почати з того, що на державу покладається виховання дітей-сиріт і дітей які були залишені без батьківського піклування. Незважаючи на це, найкращим середовищем для розвитку дитини залишається сім'я. Тому в Україні визнано пріоритет сімейного виховання та необхідність забезпечення всебічної підтримки осіб, які виявили бажання взяти на виховання покинутих дітей. Законодавство України визначає три форми влаштування дітей-сиріт та дітей, які залишили-

ся без піклування батьків – це сімейна форма, інтернатна форма (влаштування до державних навчально-виховних закладів на утримання), квазісімейна форма (улаштування у сім'ю зі збереженням державної підтримки). [2]

До сімейної можна віднести опіку та піклування над дитиною, усиновлення дитини, тобто її фактичне виховання. Інтернатна форма має п'ять видів – це будинки дитини (для дітей від народження до 4 років), дитячі будинки (для дітей дошкільного та шкільного віку), спеціалізовані школи-інтернати (для здібних дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування), спеціальні загальноосвітні школи інтернати (для дітей, які потребують фізичного, розумового розвитку), загальноосвітні санаторні школи-інтернати (для дітей, які потребують лікування). Квазісімейна форма – це патронат, прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу.

Треба сказати, що позбавлення батьківських прав – один із найскладніших за своїми правовими наслідками видів сімейно-правових спорів, тобто це певний вид правової відповідальності за порушення і нехтуванням одним із батьків прав і інтересів своєї дитини. Підстави позбавлення батьківських прав зазначено в статті 164 СКУ, в якій вказано, що батькі можуть бути позбавлені судом батьківських прав, якщо мати, батько не забрали дитину з закладу охорони здоров'я або без поважної причини, і протягом шести місяців не виявляли щодо дитини батьківського піклування.

Якщо звернутися до СКУ, а саме до статті 143, то там вказується, що обов'язком батьків є забрати дитину з пологового будинку або іншого закладу охорони здоров'я, а за статтею 144 – їх обов'язок зареєструвати народження дитини в відділі ДРАЦС. Якщо ці обов'язки батьками не виконуються, то, за ст. 164 СКУ, це буде підставою для позбавлення їх батьківських прав.

Наступною підставою є ухиляння від виконання обов'язків, щодо виховання дитини та забезпечення здобуття нею повної загальної середньої освіти. Також, якщо батькі жорстоко поведуться зі своєю дитиною і це зазначено в Постанові Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 р. № 3 в пункті 16 визначено, що жорстоке поводження з дитиною полягає у фізичному або/та психічному насильстві, застосуванні неприпустимих методів виховання і приниження гідності. [3]

Ще однією підставою є хронічний алкоголізм і наркоманія. Наступною підставою є будь-які види експлуатації дитини, примушу-

вання її до бродяжництва та жебракування. Також, якщо батькі засуджені за вчинення умисного кримінального правопорушення щодо дитини. Щодо прикладів, це можуть бути: тяжкі тілесні ушкодження, замах на вбивство дитини, також катування, зараження венеричного хворобою, залишення малолітньої дитини в небезпечному стані, яке загрожує її життю, тощо.

За ст. 166, щодо правових наслідків позбавлення батьківських прав зазначено, що особа, перестає бути законним представником дитини; не може бути усиновлювачем, опікуном та піклувальником; втрачає права на пільги та державну допомогу, що надаються сім'ям з дітьми; втрачає особисті немайнові права щодо дитини та звільняється від обов'язків щодо виховання дитини; не може одержати в майбутньому тих майнових прав, пов'язаних із батьківством, які вона могла б мати у разі своєї непрацездатності, наприклад, право на утримання від дитини, право на спадкування і також втрачає інші права, засновані на спорідненості з дитиною. Особа, яка позбавлена батьківських прав, не звільняється від обов'язку щодо утримання дитини.

Щодо статусу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, відповідно до чинного законодавства визначається становище дитини, яке надає право на державне забезпечення і отримання пільг, яке підтверджується певними документами, що засвідчують обставини, через які дитина не має батьківського піклування. Особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – особи віком від 18 до 23 років, у яких у віці до 18 років померли або загинули батьки, та особи, які були віднесені до дітей, позбавлених батьківського піклування. В Одеській області функціонують 54 дитячих будинки сімейного типу, в яких виховується 391 дитина – сироти та діти, позбавленні батьківського піклування. Прийомних сімей в області налічується 177, в яких 341 дитина.

На основі проведеного дослідження я зробила наступні висновки, що задля запобігання сирітства, повинна бути краща відповідальність з боку батьківства, щоб зменшити кількість сиріт, також своєчасного виявлення і допомога дітям, які залишилися без батьківського піклування, сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, також надання сім'ям з дітьми якісних соціальних послуг в умовах територіальної громади, спрямованих на підтримку виховної функції сім'ї.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права
2. Сімейне право: підручник. За заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
3. Сімейне право України: підручник. За ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с

Вотчал Олексій Вікторович,

*студент 3 курсу факультету прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Павлова В. Г.*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРЕДМЕТА ДОГОВОРУ КОНТРАКТАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

В цілях налагодження взаємозв'язків в секторі закупівлі сільськогосподарської продукції у виробників, учасники укладають договір контрактації сільськогосподарської продукції. Оскільки предмет договору відповідає саме істотним умовам, то його потрібно окреслити та відокремити від об'єкта. Зараз договірні правовідносини контрактації керуються засадами Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України.

Дефініція подібних угод фіксована ч. 1 ст. 713 Цивільного кодексу України. Відповідно до угоди контрактації, сторона договору, а саме – виробник сільськогосподарської продукції, бере на себе обов'язок виготовити продукт відповідно до угоди та віддати у володіння заготівельникові, тобто контрактанту або призначеному одержувачеві; в свою чергу контрактант має обов'язок прийняти та сплатити сільськогосподарську продукцію за визначеними цінами згідно домовленості та умов угоди.

Нормами законодавства не зафіксовано принципів саме про предмет подібної угоди. На одному рівні з предметом договору слід окреслити й об'єкт, тому що, це саме ті умови, за допомогою яких угоду контрактації можливо відокремити від суміжних – як приклад може слугувати договір поставки або договір купівлі-продажу. Отож,